

nævnets afgørelse, må forbrugeren, hvis han ønsker fri proces efter forslaget § 335 a, 1. pkt., afvente denne frists udløb, før han indbringer sagen for domstolene.

Reglen er i overensstemmelse med princippet i retsplejelovens § 332, stk. 4, hvorefter virkningerne af fri proces i 1. instans også omfatter behandling af sagen i højere instans, såfremt sagen er indbragt for højere ret af modparten, og den part, der har fri proces, helt eller delvis har fået medhold i den foregående instans.

Efter retsplejelovens § 333 medfører fri proces for en part som hovedregel ikke fritagelse for at erstatte modparten sagens omkostninger.

Efter klagenævnslovens § 9, stk. 1, skal ingen af parterne betale omkostninger ved nævnsbehandlingen til den anden part. Det er en videreførelse af denne bestemmelse, når det foreslås, at forbrugeren, såfremt en nævnsafgørelse indbringes for retten på grund af modpartens forhold, heller ikke risikerer at skulle betale omkostninger til modparten, hvis han taber sagen. Eventuelle omkostninger til modparten foreslås udredet af statskassen.

Som nævnt i forbrugerkommissionens betænkning II side 41, pkt. 7, er det tanken, at godkendelse af private klage- og ankenævn bl. a. vil forudsætte, at det kan påregnes, at nævnenes afgørelser respekteres af de erhvervsdrivende. Bestemmelsen om automatisk fri proces vil derfor kun få ringe betydning i sager, hvor forbrugeren har fået helt eller delvis medhold ved et godkendt nævn.

Såfremt en nævnsafgørelse eller et forlig, der er indgået for et nævn, ikke efterleves, indbringer forbrugerombudsmanden efter anmodning fra forbrugeren sagen for domstolene på forbrugerenes vegne.

Til nr. 13.

Bestemmelsen supplerer § 8 i lov om forbrugerklagenævnet.

Bestemmelsen er placeret i kapitlet om landsretssager, selv om så godt som alle forbrugersager må antages at blive underretssager på grund af sagernes forholdsvis ringe værdi. Dette har sammenhæng med retsplejelovens systematik, hvorefter der kun findes selvstændige regler om forberedelsen af landsretssager. For underretssager gælder som hovedregel bestemmelserne om landsretssager „med de lempelser, som flyder af forholdets natur“, jfr. § 434.

Reglen i *stk. 1* om rettens udsættelse af sagen foreslås indsat for at undgå dobbeltbehandling af forbrugersager. Er retten i tvivl om, hvorvidt sagen kan indbringes for forbrugerklagenævnet eller et

godkendt nævn, bør den, inden sagen udsættes, indhente en udtalelse fra vedkommende nævn.

Retten beslutning om at henvise sagen til nævnsbehandling eller om at nægte henvisning vil kunne kares til højere ret efter de almindelige regler.

Justitsministeriet har fundet det rigtigst at foreskrive, at retten videregiver sagen til vedkommende nævn. Man opnår herved, at sagen hurtigst muligt kommer til behandling i nævnet og imedgået samtidig muligheden for, at forbrugeren kan forhale sagens videre behandling.

Handelsministeriet vil i de administrative forskrifter, der vil blive udfærdiget i henhold til loven om forbrugerklagenævnet, fastsætte, at forbrugeren anses for at have indbragt sagen for nævnet ved rettens oversendelse.

Skal sagen behandles ved et nævn, bør det undgås, at retten påbegynder en realitetsbehandling af sagen. Det foreslås derfor, at anmodning om nævnsbehandling som hovedregel skal fremsættes i 1. retsmøde. Det kan dog ikke udelukkes, at det først efter 1. retsmøde viser sig, at sagen er egnet til behandling i et nævn. Der er derfor indsat en regel, der giver retten adgang til at henvise sagen til nævnet i henhold til en anmodning, der fremsættes på et senere tidspunkt.

Retten skal gøre forbrugeren bekendt med hans mulighed for at få sagen behandlet i nævnet og om, at anmodning som hovedregel må fremsættes inden retsmødets slutning.

Anmodning kan efter forslaget fremsættes mundtligt. Fremsættes anmodning i 1. retsmøde, er fremlæggelse af svarskrift (i landsretssager) uforuden. Forbrugeren behøver derfor, hvis han stævnes i en forbrugersag, ikke at antage advokat, hvis han ønsker sagen behandlet ved et nævn.

Hvis en af parterne ønsker behandlingen ved retten fortsat, efter at nævnet har truffet afgørelse i sagen, eller efter, at der er indgået forlig for nævnet, skal han iflg. *stk. 2* indgive ny stævning. Dette er særlig klart i tilfælde, hvor det er den oprindelige sagsøgte, der nu som sagsøger ønsker retssagen fortsat. Men også i tilfælde, hvor den oprindelige sagsøger ønsker behandlingen fortsat, kan påstanden have ændret sig efter nævnets afgørelse. Endvidere må retten have meddelelse om nævnets afgørelse eller et indgået forlig og om de oplysninger, der er fremkommet under nævnsbehandlingen.

Det må antages, at langt de fleste sager, der udsættes ved retten og oversendes til behandling ved et nævn, vil finde deres endelige afgørelse her.

Uanset om den part, der ønsker retssagen fortsat efter nævnets afgørelse, var den sagsøgte i det oprindelige sagsanlæg, har man fundet det mest hen-